

Анкета за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП

- декември 2023 година -

Анкетата за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП¹ за периодот 2023 – 2025 година, спроведена во декември², покажува мала надолна ревизија на очекувањата за просечната стапка на инфлација, а малку пониски се и очекувањата за растот на БДП. Економските аналитичари ги поврзуваат ваквите очекувања пред сè со постепеното забавување на растот на цените во последниот период, додека најголемите ризици се поврзуваат со воениот судир во Украина, но и конфликтот на Блискиот Исток, при што нагласуваат дека сè уште постои висок степен на неизвесност околу текот на идните случувања.

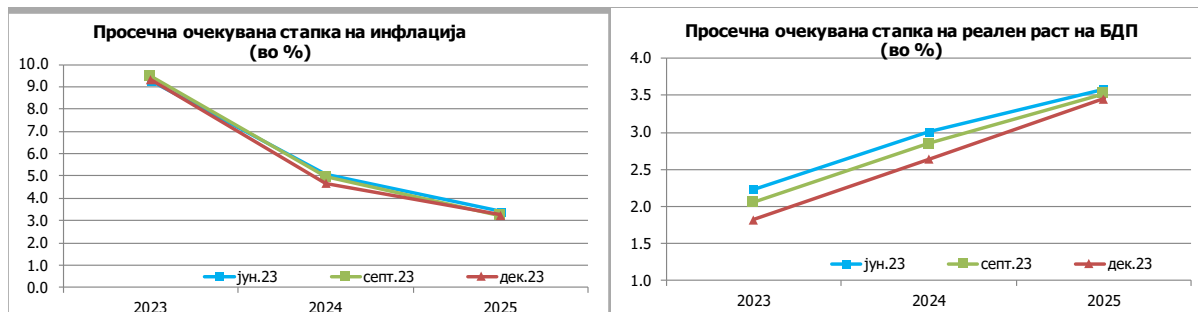
Во однос на **инфлацијата**, испитаниците и натаму очекуваат нејзино постепено забавување, по високите остварувања во 2022 година кога таа во просек достигна 14,2%. Во споредба со претходната анкета, очекувањата на испитаниците се малку пониски за 2023 и 2024 година и речиси непроменети за 2025 година. Така, очекувањата на испитаниците упатуваат на просечна стапка на инфлација од 9,3% за 2023 година (9,5% во претходната анкета), 4,7% за 2024 година (5% во претходната анкета) и 3,3% за 2025 година (3,2% во претходната анкета). Испитаниците очекуваат поумерени притисоци врз инфлацијата како резултат на постепеното стабилизирање на цените на храната и енергентите, а исто така се очекува дека за забавување на инфлацијата ќе придонесат и мерките што ги преземаат носителите на политиките, снабдувањето со енергија од обновливи извори, како и забавувањето на странската инфлација. Како фактори коишто би можеле да предизвикаат нагорни притисоци врз инфлацијата, од страна на испитаниците и натаму се посочуваат продолженото траење и неизвесноста околу разрешувањето на војната во Украина и на судирот помеѓу Израел и Хамас, како и климатските промени.

Во поглед на **економската активност**, тековните очекувања се ревидирани малку надолу, во споредба со очекувањата од претходната анкета. Имено, испитаниците очекуваат економски раст оваа година од 1,8% (2,1% во претходната анкета), за 2024 година се очекува раст од 2,6% (2,9% во претходната анкета), а за 2025 година се очекува раст од 3,5% (непроменет во однос на претходната анкета). Во однос на факторите, испитаниците ги посочуваат влошените изгледи за раст на економиите на главните трговски партнери, неизвесноста од идниот тек на војната во Украина, најновиот конфликт на Блискиот Исток помеѓу Израел и Хамас и нивното влијание врз синџирите на снабдување. Неповолно може да делува и воздржаноста на домашните и на странските инвеститори, при затегната монетарна политика во глобални рамки и натамошен раст на трошоците за финансирање. Исто така, испитаниците и натаму ја наведуваат неизвесноста поврзана со домашниот политички амбиент, како и со текот на

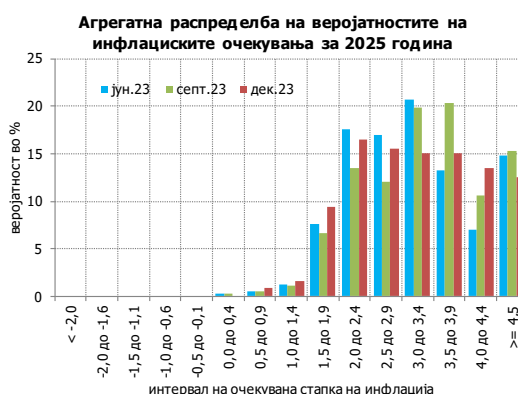
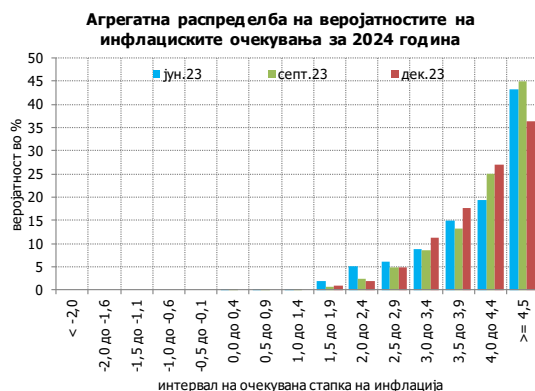
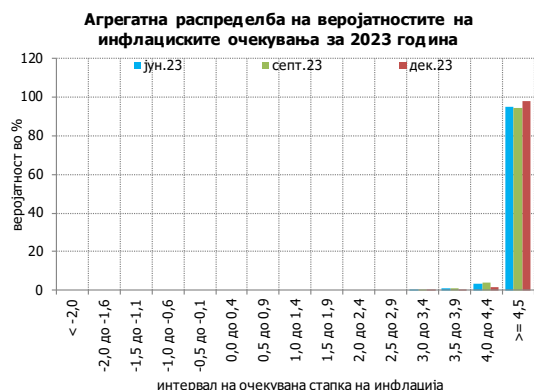
¹ Во 2017 година, Народната банка на Република Северна Македонија направи промена во анкетното истражување „Анкета за инфлациските очекувања“, коешто е преименувано во „Анкета за инфлациските очекувања и очекувањата за движењето на реалниот БДП“, чијашто нова структура го следи кварталниот прашалник за професионални прогнозери (Quarterly Survey of Professional Forecasters, https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/survey_of_professional_forecasters/html/index.en.html), што го спроведува Европската централна банка (ЕЦБ), а воедно ја промени и структурата на примерокот, којшто сега е составен само од економски експерти.

² Анкетата се спроведува во периодот од 13 до 20 декември 2023 година.

переговорите со ЕУ, како потенцијален фактор на ограничување на економскиот раст во следниот период. Од друга страна, испитаниците сметаат дека економските мерки преземени за справување со енергетската криза и за поддршка на населението и компаниите, како и растот на платите би можеле да придонесат за раст на личната потрошувачка и инвестициите, што би се одразило позитивно врз економскиот раст.

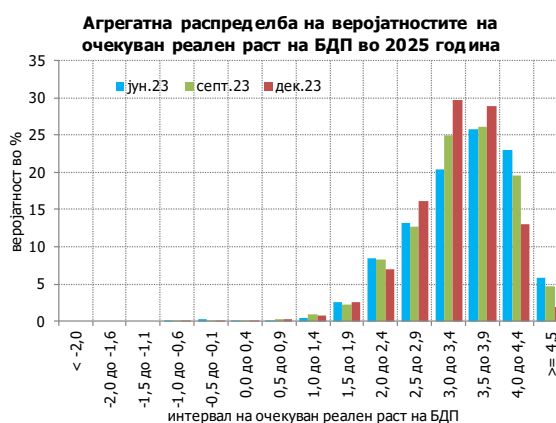
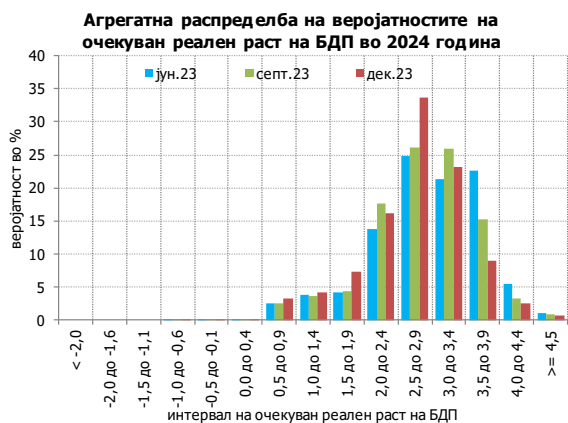
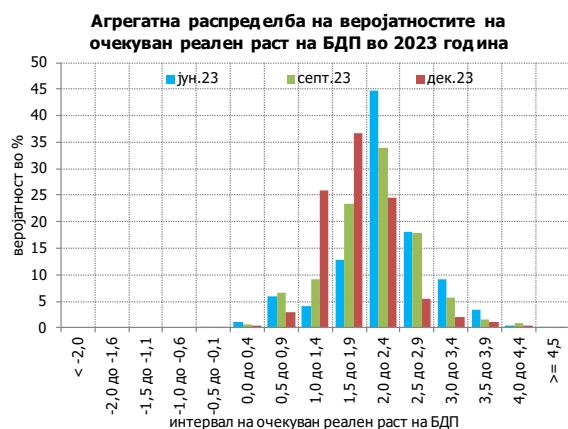

Во рамките на Анкетата, испитаниците даваат и свој поглед за **распределбата на веројатноста за остварување определени стапки во зададен интервал**. Овие оценки се користат за создавање на агрегатната распределба на веројатностите³. Агрегатната распределба на веројатностите за остварување на дадените стапки на инфлација и БДП во петнаесет интервали е прикажана на следниве графикони, а резултатите главно се совпаѓаат со стапките што ги очекуваат испитаниците.

³ Агрегатната распределба на веројатностите претставува просек од оценетите веројатности од испитаниците за секој интервал на очекувана стапка на инфлација и стапка на раст на БДП.

Во однос на очекувањата за **стапките на инфлација**, распределбата на веројатностите за оваа и за следните две години упатува на поместувања кон пониските интервали и концентрација кон интервалите на очекуваната просечна стапка.

Во услови на мало надолно поместување на очекуваната **стапка на раст на БДП** за 2023 и 2024 година, поместувањата во распределбата на веројатностите се исто така малку во надолна насока, при поголема концентрација во и околу интервалот на очекуваната просечна стапка.